

<https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-4-11>

УДК 330.322:631:330.341.1

JEL Q14, O31, G32, L22

М. К. Бондарчук, В. В. Риб'як

Спільне інвестування інноваційного розвитку інтегрованих структур аграрного бізнесу в Україні

У статті здійснено комплексне дослідження інституційних засад формування механізму спільного інвестування інноваційного розвитку інтегрованих структур бізнесу в аграрному секторі України в умовах трансформаційної економіки. Доведено, що в сучасних умовах зростання глобальної конкуренції, фінансової нестабільності та обмеженості внутрішніх джерел фінансування особливого значення набуває формування ефективних моделей кооперації капіталів різних суб'єктів господарювання. Обґрунтовано, що інституційна парадигма спільного інвестування базується на принципах синергії, субсидіарності, кооперації та диверсифікації інвестиційних ризиків, що дозволяє забезпечити мультиплікативний ефект від використання фінансових ресурсів. Обґрунтовано, що основними перевагами спільного інвестування є диверсифікація ризиків, підвищення інвестиційної привабливості проектів, прискорення впровадження інновацій і формування стійких фінансових потоків. Водночас визначено основні виклики, пов'язані з інституційними бар'єрами, недостатнім рівнем координації між учасниками інвестиційного процесу, обмеженістю кадрового потенціалу та недосконалістю нормативно-правового регулювання. Доведено, що розвиток співпраці між науково-дослідними установами та аграрними підприємствами сприяє формуванню агроінноваційної екосистеми, яка забезпечує трансфер технологій, концентрацію інтелектуального капіталу та підвищення продуктивності аграрного виробництва. Запропоновано напрями вдосконалення інституційного механізму спільного інвестування, що передбачають розвиток державно-приватного партнерства, удосконалення нормативної бази, підвищення рівня координації та інтеграцію інноваційних фінансових інструментів. Реалізація зазначених заходів сприятиме формуванню ефективної моделі інноваційного розвитку аграрного сектору України та підвищенню його конкурентоспроможності в умовах євроінтеграції.

Ключові слова: інтегровані бізнес-структури, інвестування, інноваційний розвиток, аграрний сектор, конкурентоспроможність, виробництво, капітал.

Формулювання проблеми. В умовах трансформаційних зрушень у глобальному економічному середовищі, що супроводжуються посиленням турбулентності фінансових ринків, підвищенням інвестиційної нестабільності та загостренням конкурентної боротьби за обмежені ресурси, критично важливою складовою ефективного функціонування інтегрованих бізнес-структур, особливо в аграрному секторі, є механізм спільного інвестування інноваційного розвитку. Зазначений процес набуває стратегічного значення в умовах дефіциту внутрішніх джерел фінансування, обмеженого доступу до кредитних та інвестиційних ресурсів, а також необхідності імплементації високотехнологічних і наукомістких рішень, які забезпечують адаптивність, гнучкість і стійкість аграрного виробництва в умовах жорсткої глобальної конкуренції та нестабільного зовнішнього середовища.

Інституційна парадигма спільного інвестування є ефективним фінансово-інвестиційним інструментом забезпечення інноваційної трансформації інтегрованих структур бізнесу. Вона базується на принципах кооперації, субсидіарності, комплементарності та синергії капіталів різних суб'єктів господарювання. Йдеться, зокрема, про об'єднання ресурсів аграрних підприємств, науково-дослідних установ, венчурних фондів, міжнародних організацій, а також державних структур, що функціонують як провідники інноваційної політики та фінансові фасилітатори. Така форма інвестиційної

© М. К. Бондарчук, В. В. Риб'як, 2025.

взаємодії створює основу для мультиплікації ефекту від вкладених ресурсів, оптимізації структури фінансування інноваційних проєктів і раціоналізації інвестиційного ризику.

Аналіз останніх досліджень. Питання розвитку інтегрованих структур бізнесу досліджено в низці наукових публікаціях таких учених, як: Х. Данилків [1], О. Кібік [2], С. Ілляшенко [3], Г. Олексюк [4], О. Прокопенко [5], Л. Ганущак-Єфименко [6], В. Онікієнко [7], А. Карпенко [8], О. Риковська [9], Я. Жаліло [10], І. Єгоров [11] та ін.

Метою статті є обґрунтування сучасних підходів до формування інституційного механізму спільного інвестування інноваційного розвитку інтегрованих структур бізнесу в аграрному секторі України з урахуванням сучасних трансформаційних процесів, фінансово-інвестиційних обмежень і необхідності підвищення конкурентоспроможності в умовах глобальної нестабільності.

Результати дослідження. Чинна система фінансування інноваційної діяльності та аграрної науки в Україні базується на нормах, визначених у законодавчо-нормативних документах, що регламентують процедури фінансування наукових установ та їх функціонування. Водночас домінує модель, за якою бюджетне фінансування спрямовується переважно на забезпечення діяльності самих наукових організацій. А створення прикладних наукових результатів – таких як нові сорти сільськогосподарських культур, породи тварин або виробничі технології – здійснюється за проєктним підходом, зокрема через механізми Національного фонду досліджень України та альтернативні джерела фінансової підтримки [12].

У табл. 1 виокремлено переваги та виклики спільного інвестування інноваційного розвитку інтегрованих структур бізнесу.

Таблиця 1
Переваги та виклики спільного інвестування інноваційного розвитку інтегрованих структур бізнесу

Переваги	Виклики
Оптимізація капіталовкладень шляхом диверсифікації інвестиційних ризиків між усіма учасниками процесу	Необхідність ефективної координації інституційних, корпоративних і приватних інтересів, що ускладнює оперативність ухвалення рішень
Підвищення інвестиційної привабливості проєктів шляхом залучення ресурсів державного бюджету, міжнародної допомоги та донорських фондів	Існування адміністративних бар'єрів, надмірна зарегульованість і недостатня нормативно-правова база для функціонування партнерств
Прискорення імплементації інноваційно-технологічних рішень, що сприяє підвищенню продуктивності й конкурентоспроможності галузі	Недостатній кадровий потенціал у сфері управління спільними інвестиційними проєктами, дефіцит кваліфікованих проєктних менеджерів

Джерело: систематизовано автором самостійно.

Аналіз синергії в межах спільного інвестування інноваційного розвитку інтегрованих структур бізнесу свідчить про наявність як суттєвих переваг, так і системних викликів, які потребують стратегічного управлінського реагування. З одного боку, залучення різнотипних суб'єктів інвестування забезпечує ефективну диверсифікацію ризиків, мобілізацію багатоканальних фінансових ресурсів, зокрема державних і міжнародних, і створює сприятливі умови для швидкої інтеграції інновацій у виробничі процеси. Це формує мультиплікативний ефект у підвищенні економічної ефективності та конкурентоспроможності аграрного сектору.

Водночас реалізація потенціалу синергії значною мірою стримується організаційно-інституційними бар'єрами, які проявляються у слабкій

узгодженості інтересів учасників, недосконалості нормативно-правового регулювання спільного інвестування, а також у кадровому дефіциті фахівців, здатних ефективно управляти складними інвестиційними партнерствами. Це вимагає не лише удосконалення інституційної архітектури інвестування, але й активного розвитку інфраструктури підтримки інноваційного підприємництва та підвищення професійної компетентності управлінського персоналу.

Тому саме залучення капіталів різних за походженням суб'єктів дозволяє досягти високого рівня диверсифікації джерел фінансування, що, своєю чергою, мінімізує ризики однобічної залежності від конкретного фінансового інструмента або контрагента. Крім того, такий підхід сприяє формуванню сталих фінансових потоків, які забезпечують безперервність інноваційних процесів і стабільність реалізації технологічних трансформацій у межах інтегрованих аграрних структур. Особливу роль у цьому процесі відіграють інститути спільного інвестування, які є платформою для акумулювання фінансових ресурсів і формування інвестиційного клімату, сприятливого для запровадження інновацій.

Варто наголосити, що взаємодія капіталів у межах спільного інвестування формує передумови для реалізації інтеграційних ефектів, зокрема ефекту масштабу, ефекту концентрації інтелектуального капіталу, а також ефекту прискореного впровадження інновацій через поєднання фінансових, технологічних та управлінських ресурсів (рис. 1).

Така модель інвестування сприяє трансформації аграрного сектору з ресурсомісткого на інноваційно-орієнтований тип розвитку, що є імперативом у

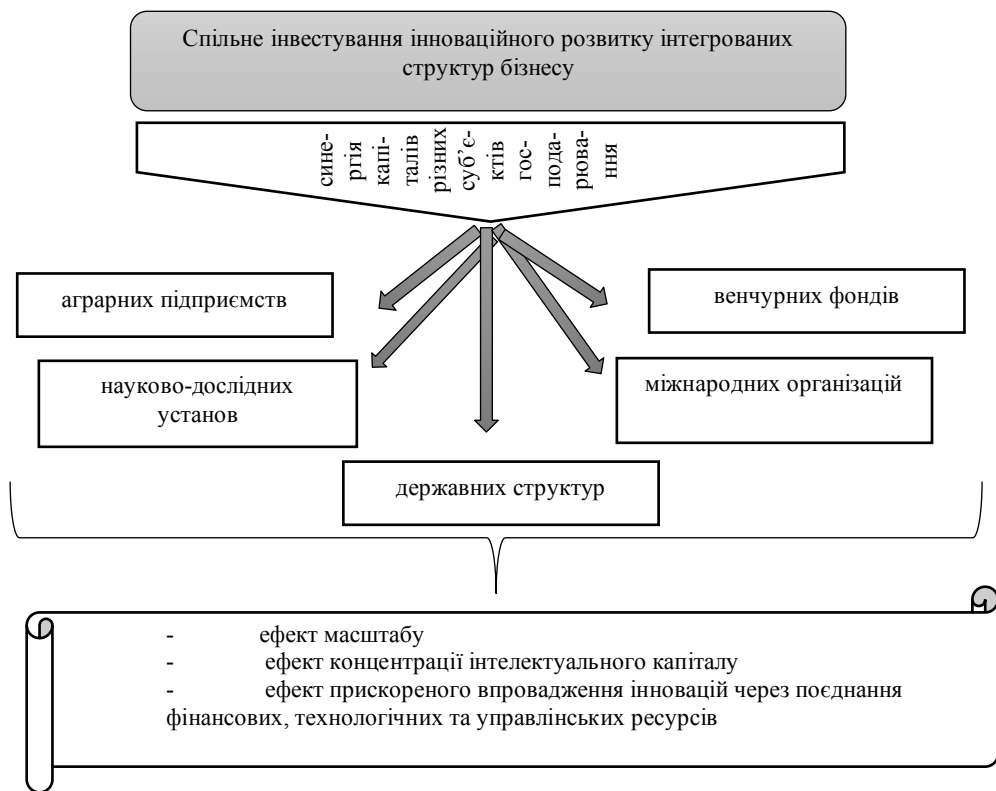

Рис. 1. Модель спільного інвестування інноваційного розвитку інтегрованих структур бізнесу через синергію капіталів різних суб'єктів господарювання

Джерело: побудовано авторами.

контексті євроінтеграційних прагнень України, а також адаптації до сучасних викликів, пов'язаних зі зміною клімату, продовольчою безпекою та необхідністю цифровізації аграрного виробництва.

Отже, спільне інвестування інноваційного розвитку інтегрованих структур бізнесу в аграрній сфері доцільно розглядати як складову інституційно-структурного механізму інтенсифікації інноваційних процесів, що дозволяє забезпечити не лише фінансову стабільність аграрних інтеграційних об'єднань, а й стратегічну перспективу їхнього сталого розвитку в довгостроковій площині.

За даними офіційних джерел та аналітичних звітів, обсяг спільних інвестицій у аграрний сектор України за 2020–2024 рр. демонструє стійку тенденцію до зростання, водночас структура фінансування характеризується переважанням приватних інвестицій з поступовим збільшенням частки державних коштів (рис. 2).

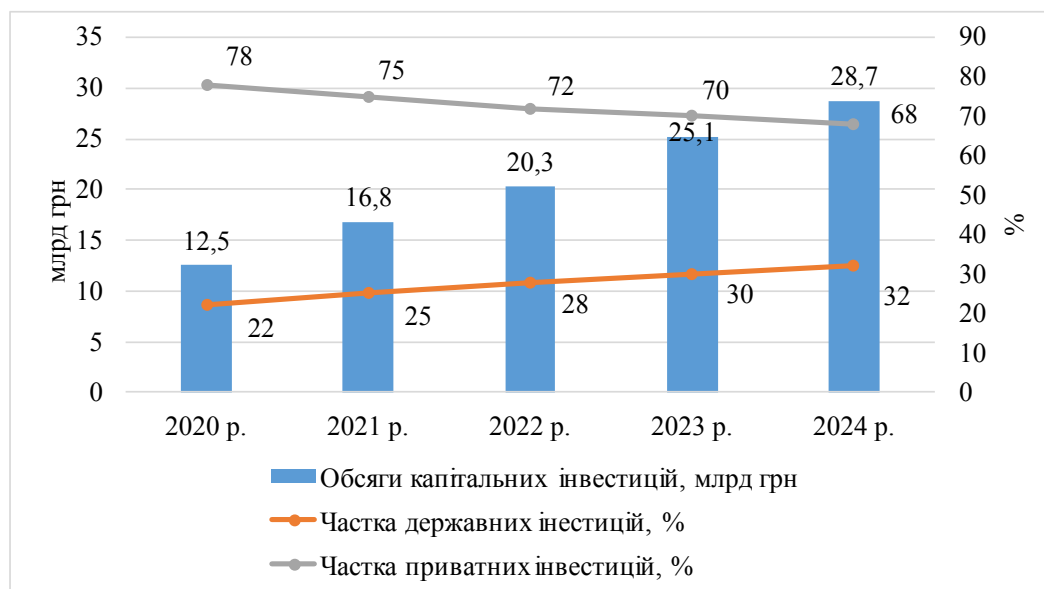

Рис. 2. Динаміка спільних інвестицій у аграрний сектор України за 2020–2024 рр.
Джерело: побудовано на основі узагальнених даних [10; 11; 13; 14].

Динаміка спільного інвестування у аграрний сектор України впродовж 2020–2024 рр. демонструє стійку тенденцію до зростання обсягів капітальних вкладень. Протягом аналізованого періоду обсяги капітальних інвестицій зросли у понад у 2,2 раза – з 12,5 млрд грн у 2020 р. до 28,7 млрд грн у 2024 р., що свідчить про активізацію фінансово-інвестиційної діяльності у галузі під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх інституційних факторів.

На особливу увагу заслуговує трансформація інституційної структури інвестування. Частка державного капіталу в загальній структурі інвестицій протягом п'яти років демонструє сталу позитивну динаміку – з 22% у 2020 р. до 32% у 2024 р. Така тенденція є відображенням посилення ролі держави як стратегічного партнера у фінансуванні інноваційного оновлення аграрної сфери, зокрема у контексті формування сприятливого інвестиційного клімату та імплементації інструментів бюджетного стимулювання.

Водночас, попри певне зниження частки приватного капіталу з 78% до 68%, абсолютні обсяги приватних інвестицій також зросли, що свідчить про збереження зацікавленості приватного сектора у співінвестуванні аграрного

виробництва, особливо у високотехнологічні напрями – агроінновації, цифрову трансформацію, біотехнології тощо.

У структурному розрізі така динаміка свідчить про формування багатосуб'єктної моделі інвестування, що базується на принципах фінансової синергії, інституційного партнерства та розподілу інвестиційних ризиків. Таке поєднання державного, приватного, інноваційного і наукового капіталу створює підґрунтя для формування ефективного моделі інвестування у контексті сталого розвитку аграрного сектору.

Одним з провідних механізмів підвищення ефективності інноваційного розвитку є співпраця науково-дослідних установ (НДІ) та аграрних підприємств, яка базується на кооперації та дозволяє поєднати науковий потенціал, фінансові ресурси та виробничі можливості для створення доданої вартості та прискорення трансферу технологій у виробництво. Такий підхід відповідає концепції відкритих інновацій, де спільне інвестування сприяє зниженню ризиків, оптимізації витрат і підвищенню конкурентоспроможності аграрних підприємств.

За даними матеріалів конференції 2025 р. «Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України», спільне інвестування НДІ та агробізнесу у 2020–2024 рр. зросло на 35%, що свідчить про посилення інтеграції науки і бізнесу в аграрній сфері. Особливо це проявляється у створенні спільних R&D центрів, інноваційних кластерів і платформах для обміну знаннями [15].

За даними аналітичних звітів, обсяг спільних інвестицій НДІ та інтегрованих аграрних структур у інноваційний розвиток має позитивну динаміку (рис. 3).

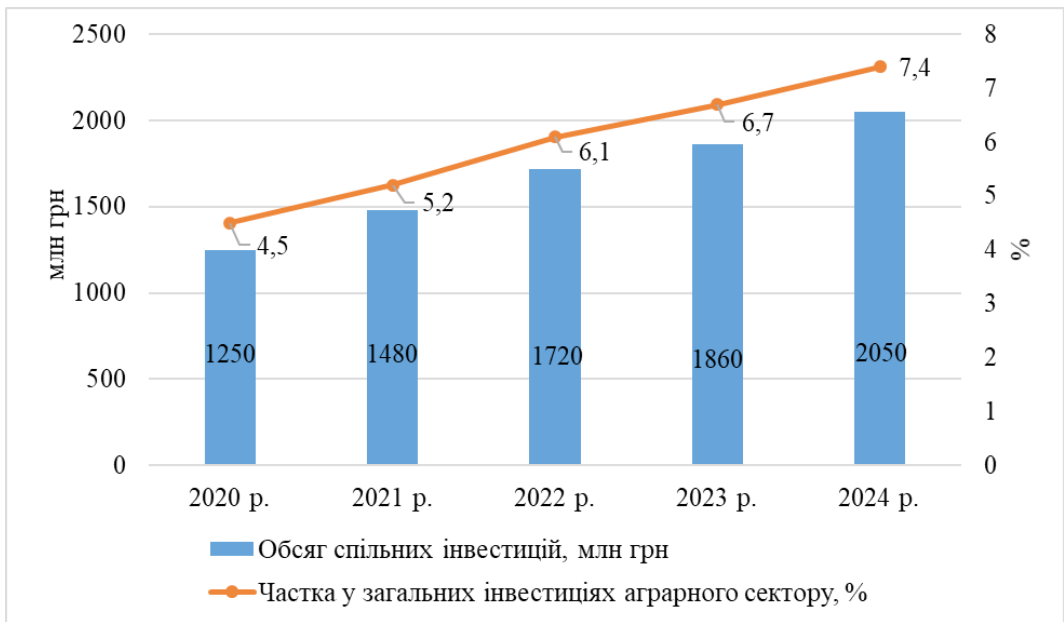

Рис. 3. Динаміка спільних інвестицій НДІ та інтегрованих аграрних структур у інноваційний розвиток
Джерело: побудовано на основі [11; 15].

З рисунка бачимо, що обсяг таких інвестицій збільшився з 1250 млн грн у 2020 р. до 2050 млн грн у 2024 р., що свідчить про зростання на 800 млн грн, або на 64%. Це є підтвердженням активізації співпраці між наукою та аграрним бізнесом у напрямі інноваційної модернізації галузі.

Показник частки спільних інвестицій у загальному обсязі інвестицій аграрного сектору також демонструє зростання: з 4,5% у 2020 р. до 7,4% у

2024 р. Це свідчить про поступову, але сталу зміну структури інвестування в бік підвищення інноваційної складової, що є головним чинником забезпечення технологічного прориву, підвищення продуктивності аграрного виробництва та зміцнення конкурентоспроможності на глобальних ринках.

Такий тренд також відображає пораз більшу довіру інституцій до механізмів спільного інвестування та готовність аграрних суб'єктів до поглибленої інтеграції з науковим середовищем. Він є ознакою формування в Україні передумов до створення агроінноваційної екосистеми з високим рівнем трансферу технологій та інтелектуального капіталу в реальний сектор.

Таким чином, наявна динаміка підтверджує ефективність синергії науки та бізнесу, що стає все більш вагомим фактором інноваційного прориву в аграрному секторі та нарощення його інвестиційної привабливості в умовах трансформаційної економіки.

Висновки. Пріоритети розвитку спільного інвестування інноваційного розвитку інтегрованих структур бізнесу в аграрному секторі України визначають на основі комплексного аналізу сучасного стану інституційного середовища, фінансових обмежень і трансформаційних процесів, що відбуваються в економіці. Насамперед важливо забезпечити вдосконалення нормативно-правової бази спільного інвестування, що передбачає створення прозорих і стабільних умов для взаємодії держави, бізнесу, наукових установ і міжнародних партнерів. Це дозволить підвищити ефективність координації інвестиційних процесів і забезпечити формування сприятливого інноваційного клімату.

Не менш значущим напрямом є розвиток інституційної інфраструктури інвестування, включно зі створенням платформ для кооперації капіталів, підтримкою інноваційних кластерів, а також розширенням механізмів державно-приватного партнерства. Важливу роль у цьому процесі відіграє забезпечення ефективної взаємодії між науково-дослідними установами та аграрними підприємствами, що сприятиме прискоренню трансферу технологій, підвищенню продуктивності та формуванню доданої вартості.

Особливу увагу необхідно приділити оптимізації структури інвестиційних ресурсів і диверсифікації джерел фінансування, що дозволяє зменшити ризики та забезпечити стабільність реалізації інноваційних проєктів. У цьому контексті важливим є використання інструментів статистичного аналізу та індикаторів оцінювання ефективності інвестиційної діяльності, що дозволяє підвищити обґрунтованість управлінських рішень і забезпечити прозорість фінансових потоків.

Важливим напрямом також є розвиток кадрового потенціалу у сфері управління інвестиційними проєктами, підвищення рівня професійної компетентності та впровадження сучасних управлінських підходів. Це сприятиме підвищенню ефективності реалізації інноваційних ініціатив і забезпеченню їх довгострокової результативності.

Отже, комплексна реалізація зазначених пріоритетів забезпечить формування ефективної інституційної моделі спільного інвестування, сприятиме активізації інноваційних процесів у аграрному секторі, підвищенню його інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності, а також створить передумови для сталого розвитку інтегрованих структур бізнесу в умовах сучасних економічних викликів.

Список використаних джерел

1. Danyliv Kh., Serheiev O., Havryliak T. Features of Innovative Development of Small Entrepreneurship Structures in Foreign Countries and Its Use in Ukraine. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.94>
2. Кібік О. М., Отливанська Г. А. *Економіка та управління бізнес-структурою*. Одеса: НУ «ОЮА», 2021. 63 с.
3. Ілляшенко С. М. *Управління інноваційним розвитком*. Суми: Університетська книга. 2005. 324 с.

4. Олексюк Г. В., Попадинець Н. М., Пітюлич М. М. Інноваційне підприємництво як елемент стратегічного управління розвитком регіону. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2023. № 1. С. 15-22. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-2>
5. Прокопенко О. В. Мотиваційний механізм інноваційного розвитку: складові та стан його ринкової структури. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. № 1. С. 167-175.
6. Hanushchak-Yefimenko L. M., Synianska Y. M., Baula O. V. Формування інтегрованих бізнес-груп в Україні як форма прояву нових інституційних структур. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2022. №(4). С. 38-47. <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2021.4.4>
7. Онікієнко В. В., Смельяненко Л. М., Терон І. В. *Інноваційна парадигма соціально-економічного розвитку України*: монографія. Київ: РВПС НАН України, 2006. 480 с.
8. Карпенко А. В. Карпенко Н. М. Механізм управління розвитком кластерів в Україні як особливою формою бізнес-спільнот. *Економіка і організація управління*. 2023. №2(50). С. 61-75. <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.2.6>.
9. Риковська О. *Аналіз стану сільського господарства України та імплементація нормативно-правових актів ЄС, дотичних до аграрних та довкілєвих питань*. Київ: ГО «Екодія», 2024. 22 с.
10. Жаліло Я. А. (ред.). *Пріоритети розвитку реального сектора в умовах війни та повоєнного відновлення економіки України*: аналіз. доп. Київ: НІСД, 2024. 104 с. <https://doi.org/10.53679/NISSanalytrep.2024.03>
11. Сторов І. (ред.). *Оцінка інноваційного розвитку та структурні трансформації в економіці України*: колективна монографія; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». К., 2023. 240 с.
12. *Державна інноваційна фінансово-кредитна установа*: офіційний сайт. 2024. URL: <https://sfi.gov.ua>
13. В Україні зросли інвестиції в окремі агропродовольчі сектори економіки. *AgroPolit*. 2024. URL: <https://agropolit.com/news/21700-v-ukrayini-zrosli-investitsiyi-v-okremi-agroprodovolchi-sektori-ekonomiki>
14. *Державна служба статистики України*: офіційний сайт. 2024. URL: ukrstat.gov.ua
15. *Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра*: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 16-17 квітня 2025 р) НААН, ННСГБ, Ін-т історії аграр. науки, освіти та техніки, Ін-т с. г. Степу НААН. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2025. 284 с.

References

1. Danykiv, Kh., Serheiev, O., & Havryliak, T. (2021). Features of Innovative Development of Small Entrepreneurship Structures in Foreign Countries and Its Use in Ukraine [Features of Innovative Development of Small Entrepreneurship Structures in Foreign Countries and Its Use in Ukraine]. *Efektivna ekonomika – Effective Economy*, 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.94>
2. Kibik, O. M., & Otlyvanska, H. A. (2021). *Ekonomika ta upravlinnya biznes-strukturoyuy [Economics and Management of Business Structure]*. Odesa: National University «Odesa Law Academy». [in Ukrainian].
3. Ilyashenko, S. M. (2005). *Upravlinnya innovatsiy nym rozvytkom [Management of Innovative Development]*. Sumy: Universytets'ka knyha. [in Ukrainian].
4. Oleksyuk, H. V., Popadynets, N. M., & Pityulych, M. M. (2023). Innovatsiyne pidpryyemnytstvo yak element stratehichnoho upravlinnya rozvytkom rehionu [Innovative entrepreneurship as an element of strategic management of regional development]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Seriya «Ekonomiczni nauky» – Bulletin of Khmelnytsky National University. Series «Economic Sciences»*, 1, 15-22. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-2> [in Ukrainian].
5. Prokopenko, O. V. (2011). Motyvatsiynyy mekhanizm innovatsiynoho rozvytku: skladovy ta stan yoho rynkovoyi struktury [Motivational mechanism of innovative development: components and state of its market structure]. *Marketynh i menedzhment innovatsiy – Marketing and management of innovations*, 1, 167-175. [in Ukrainian].
6. Hanushchak-Yefimenko, L. M., Synianska, Y. M., & Baula, O. V. (2022). Formuvannya intehrovanykh biznes-hrup v Ukrayini yak forma proyavu novykh instytutsiynykh struktur [Formation of integrated business groups in Ukraine as a form of manifestation of new institutional structures]. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen' – Journal of strategic economic research*, (4), 38-47. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2021.4.4> [in Ukrainian].
7. Karpenko, A. V. & Karpenko, N. M. Mekhanizm upravlinnya rozvytkom klasteriv v Ukrayini yak osoblyvoyu formoyu biznes-spil'not [Mechanism of management of cluster development in Ukraine as a special form of business communities]. *Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnya – Economics and organization of management*, 2 (50), 61-75. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.2.6>. [in Ukrainian].
8. Onikiyenko, V. V., Yemelyanenko, L. M., & Teron, I. V. (2006). *Innovatsiyna paradyhma sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku Ukrayiny [Innovative Paradigm of Socio-Economic Development of Ukraine]*. Kyiv: RVPs NAS of Ukraine [in Ukrainian].
9. Rykovska, O. (2024). *Analiz stanu sil's'koho hospodarstva Ukrayiny ta implementatsiya normatyvno-pravovykh aktiv YES, dotychnykh do ahrarnykh ta dovkillyevykh pytan [Analysis of the state of agriculture in Ukraine and the implementation of EU regulatory legal acts related to agricultural and environmental issues]*. Kyiv: NGO «Ecodia». [in Ukrainian].

10. Zhalilo, YA. A. (Red.). (2024). *Priorytety rozvytku real'noho sektora v umovakh viyny ta povoyennoho vidnovlennya ekonomiky Ukrainy*. [Priorities of the development of the real sector in the conditions of war and post-war recovery of the economy of Ukraine]: Analytical Supplement. Kyiv: NISD. <https://doi.org/10.53679/NISSanalytrep.2024.03> [in Ukrainian].
11. Yehorov, I. (Ed.) (2023). *Otsinka innovatsiynoho rozvytku ta strukturni transformatsiyi v ekonomitsi Ukrainy* [Assessment of innovative development and structural transformations in the economy of Ukraine]: monograph. NAS of Ukraine, State Institution «In-t. Econ. and Forecasting NAS of Ukraine». Kyiv. [in Ukrainian].
12. *State Innovative Financial and Credit Institution: Website* (2024). URL: <https://sfii.gov.ua> [in Ukrainian].
13. V Ukraini zrosly investytsiyi v okremi ahroprodoval'chi sektory ekonomiky [Investments in certain agro-food sectors of the economy have increased in Ukraine] (2024). *AgroPolit: Website*. URL: <https://agropolit.com/news/21700-v-ukrayini-zrosli-investitsiyi-v-okremi-ahroprodovalchi-sektori-ekonomiki> [in Ukrainian].
14. *State Statistics Service of Ukraine: Website* (2024). URL: ukrstat.gov.ua [in Ukrainian].
15. Naukovo-innovatsiynyy rozvytok ahrovyrobnytstva yak zaporuka prodovol'choyi bezpeky Ukrainy: vchora, s'ohodni, zavtra [Scientific and innovative development of agricultural production as a guarantee of food security of Ukraine: yesterday, today, tomorrow]: Materials of the VII All-Ukrainian scientific and practical conference, Kyiv, April 16-17, 2025 (2025). NAAS, NNSGB, Institute of History of Agricultural Science, Education and Technology, Institute of Agriculture of the Steppe NAAS. Vinnytsia: Nilan-LTD. [in Ukrainian].

Bondarchuk M. K., Rybiak V. V. Joint investment in the innovative development of integrated agricultural business structures in Ukraine

This article presents a comprehensive study of the institutional foundations for establishing a mechanism for joint investment in the innovative development of integrated business structures in Ukraine's agricultural sector under a transitional economy. It is demonstrated that, in the current context of growing global competition, financial instability, and limited domestic funding sources, the development of effective models for capital cooperation among various economic entities is of particular importance. It is substantiated that the institutional paradigm of joint investment is based on the principles of synergy, subsidiarity, cooperation, and diversification of investment risks, which ensures a multiplier effect from the use of financial resources. It is argued that the key advantages of joint investment include risk diversification, increased investment attractiveness of projects, accelerated implementation of innovations, and the generation of sustainable financial flows. At the same time, the main challenges associated with institutional barriers, insufficient coordination among participants in the investment process, limited human resources, and imperfect regulatory frameworks have been identified. It has been demonstrated that the development of cooperation between research institutions and agricultural enterprises contributes to the formation of an agro-innovation ecosystem that facilitates technology transfer, the concentration of intellectual capital, and increased agricultural productivity. Directions for improving the institutional mechanism of joint investment are proposed, including the development of public-private partnerships, improvement of the regulatory framework, enhanced coordination, and the integration of innovative financial instruments. The implementation of these measures will contribute to the formation of an effective model for the innovative development of Ukraine's agricultural sector and to increasing its competitiveness in the context of European integration.

Keywords: integrated business structures, investment, innovative development, agricultural sector, competitiveness, production, capital.

Бондарчук Марія Костянтинівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Інституту економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» (e-mail: maria.k.bondarchuk@lpnu.ua; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4624-0734>).

Bondarchuk Mariia Kostyantynivna – Dr.Sci. (Econ.), Prof., Head of the Department of Finance of the Institute of Economics and Management of the Lviv Polytechnic National University.

Риб'як Валерій Валерійович – аспірант кафедри фінансів Інституту економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» (e-mail: rybiak.valerii.v@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-7532-394X>).

Rybiak Valerii Valeriiovych – Postgraduate of the Department of finance of the Institute of Economics and Management of the Lviv Polytechnic National University.

Надійшло 27.08.2025 р.